

Позиция на EURead относно четенето и грамотността

Ние, членовете на EURead, представляващи 34 държавни, неправителствени и издателски организации от 23 държави от целия континент, призоваваме европейските лидери на регионално, национално и наднационално ниво да признаят основополагащата роля на четенето за развитието на отделните граждани, процъфтяването на икономиките и гарантирането на функционирането на демократичното общество.

Специално призоваваме към приемане и прилагане на следните принципи:

Ф О Н Д А Ц И Я
Ч Е Т Е Н Е

ДЕТСКИ
КНИГИ
фондация

1. Способността за (критическо) четене е от съществено значение за личностното развитие и е основно човешко право.

Съществуват многобройни доказателства, че редовното четене за удоволствие влияе върху учебните постижения, подобрява психичното здраве, благосъстоянието и социалната мобилност, дава възможност за участие в обществените процеси.

PISA дефинира четенето като „разбиране, използване, осмисляне на писмени текстове с цел постигане на собствените цели, натрупване на знания и развиване на потенциала за участие в обществото“.

Поради голямото си въздействие върху живота на хората, умението за четене се смята за основно човешко право.

2.

Способността за четене е фундаментална за функционирането на нашето общество в много аспекти и осигуряването ѝ е колективна задача.

Наличието на граждани с отлични читателски умения може да подобри икономическите и здравните резултати, социалната мобилност и социалното сближаване.

Гарантирането, че гражданите на Европа са редовни читатели, засяга и широк кръг професионалисти извън сектора на образованието и културата, сред които са представители на организации, активни в сферата на бизнеса и търговията, здравеопазването, регионалното развитие и др.

**EU
READ**

Ф О Н Д А Ц И Я
ЧЕТЕНЕ

ДЕТСКИ
КНИГИ
фондация

3.

Наличието на граждани, които могат да четат критически, е от съществено значение за защитата на демокрацията.

В ерата на дезинформацията способността за правилно тълкуване на данни и оценяване на достоверността на изказванията е ключова за отстояването на демокрацията.

Стимулирането на високи нива на критична грамотност трябва да бъде приоритет за правителствата, а за членовете на ЕС – част от Пакета за защита на демокрацията.

**EU
READ**

ФОНДАЦИЯ
ЧЕТЕНЕ

ДЕТСКИ
КНИГИ
фондация

4.

Четенето трябва да бъде част от семейния живот от първите дни на детето и правителствата следва да инвестират допълнително в книгодарителски програми за деца от най-ранна възраст.

Съществуват широко разпространени научни данни за важността на първите 1000 дни за развитието на детето и допълнителни доказателства за изключителното въздействие, което четенето на глас на малките деца може да има за усвояването на езика и за изграждането на емоционална привързаност към възрастния. Знаем, че децата, на които се чете като малки, е по-вероятно да продължат да четат по-късно.

Вярваме, че никое дете не бива да пропуска възможностите, предоставяни от четенето, и че правителствата трябва да (продължат да) инвестират в доказали се програми за книгодаряване, базирани на научните достижения. Програмите за подаряване на книги следва да бъдат част от Европейската гаранция за детето.

**EU
READ**

Ф О Н Д А Ц И Я
ЧЕТЕНЕ

ДЕТСКИ
КНИГИ
фондация

5.

Достъпът до широк набор от книги посредством детски градини, училищни и обществени библиотеки, обслужвани от квалифицирани библиотекари, е от съществено значение за насърчаване на любовта към четенето и се нуждае от финансова подкрепа.

От раждането си нататък, всеки европейски гражданин би следвало да може да се възползва от достъп до разнообразни материали за четене от всякакъв вид, тъй като това спомага за придобиването и поддържането на трайни читателски навици.

Наличието на училищни и обществени библиотеки, обслужвани от професионалисти, които могат да помогнат на читателите да открият подходящите за тях книги, е критично важна част от целевата инфраструктура на четенето.

**EU
READ**

Ф О Н Д А Ц И Я
ЧЕТЕНЕ

ДЕТСКИ
КНИГИ
фондация

6. Стимулирането на четенето трябва да получи подкрепата на широк кръг от хора.

Европейските граждани се нуждаят от подкрепа, за да четат, и това е особено вярно за онези, които имат най-голяма полза от системното четене.

Програмите за стимулиране на четенето, основани на опита на държавата и неправителствените организации, както и на интелектуалния капитал на автори, илюстратори, издатели и книгоразпространители, изискват устойчиви инвестиции във времето, за да доведат до промени в поведението на гражданите.

Въпреки че последните могат да промотират четенето и сами за себе си, те имат споделена отговорност да легитимират четенето като високо ценено занимание.

**EU
READ**

Ф О Н Д А Ц И Я
Ч Е Т Е Н Е

ДЕТСКИ
КНИГИ
фондация

Членове на EURead

- Anne Çocuk Eđitim Vakfı – ACEV (Turkey)
- Asociación Artística Sociocultural Mestiza (Spain)
- Bonniers Familjestiftelse (Sweden)
- BookTrust (United Kingdom)
- Children’s Books Ireland (Ireland)
- Detski Knigi Foundation (Bulgaria)
- Diavazontas Megalono (Greece)
- Federation of European Publishers (Belgium)
- Foreningen !les (Norway)
- Good Books (Poland)
- HUNRA - Hungarian Reading Association (Hungary)
- Idereen Leest (Belgium)
- Kitabistan (Azerbaijan)
- Libranda (Spain)
- LitCam (Germany)
- Lubimyczytać.pl (Poland)
- Lukukeskus Läscentrum (Finland)
- Martynas Mažvydas National Library (Lithuania)
- Medienzentrum Ostbelgien (Belgium)
- Nati per Leggere (Italy)
- National Literacy Agency (Malta)
- Österreichisches Bibliothekswerk (Austria)
- Plano Nacional de Leitura (Portugal)
- Chetene - Reading Foundation (Bulgaria)
- Schweizerisches Institut für Kinder- und Jugendmedien (Switzerland)
- Scottish Book Trust (United Kingdom)
- Stichting Lezen (The Netherlands)
- Stiftung Lesen (Germany)
- Svet Knihy (Czech Republic)
- The Polish Book Institute (Poland)
- Turkish Publishers Association (Turkey)
- Ukrainian Book Institute (Ukraine)
- Universal Reading Foundation (Poland)
- Was steht da? (Austria)

EU
READ

Ф О Н Д А Ц И Я
Ч Е М Е Н Е

ДЕТСКИ
КНИГИ
фондация

В България позицията на EURead съвпада с целите на стратегията за развитие на Националния план за четенето, част от Националния пакт за четенето.

**НАЦИОНАЛЕН
ПАКТ *за*
ЧЕТЕНЕТО**

Повече за Националния пакт за четенето:
<https://readingfoundation.bg/national-reading-pact-bulgaria/>

**EU
READ**

ФОНДАЦИЯ
ЧЕТЕНЕ

ДЕТСКИ
КНИГИ
фондация